

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu 24 kwietnia 2012 r.
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbiu
ul. Szeroka 6c, 66-615 Dąbie

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U.Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zmianami);

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Krzysztof Frisoli** – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 135-3/2012 z dnia 16 kwietnia 2012 r.

- przewodniczący zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str.1-2]

2. **Wiesława Mikołajczyk** - Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 135-2/2012 z dnia 16 kwietnia 2012 r.,

- członek zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

3. **Krystyna Chabowska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 135-1/2012 z dnia 16 kwietnia 2012 r.,

- członek zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str. 5-8]

przeprowadził w dniu 24 kwietnia 2012 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbiu kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.9-12]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.13-18]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbiu.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz wszystkie akta osobowe pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: rok 2011 do dnia kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
5. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str.19-30]

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 16 kwietnia 2012 r. znak PS-I.431.4.6.2012.KFri.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Renata Bożemska-Janicka – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu czynny jest: w poniedziałki w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ oraz od wtorku do piątku w godzinach 7³⁰ do 15³⁰. Interesanci przyjmowani są w godzinach pracy Ośrodka. Ośrodek prowadzi ewidencję wyjść w środowisko – średnio w miesiącu odnotowano 15 wyjść w środowisko do rodzin. Ośrodek prowadzi rejestr pism wpływających. Świadczenia z pomocy społecznej są wypłacane w kasie Urzędu Gminy w Dąbiu a także przelewem na konto świadczeniobiorców.

Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego zatrudnionego w Urzędzie Gminy w Dąbiu.

Ośrodek dysponuje 3 pomieszczeniami na parterze z którego korzystają: kierownik, pracownicy socjalni, główny księgowy i referent. Warunki lokalowe pracowników socjalnych w Ośrodku są niewystarczające, trzech pracowników socjalnych zajmuje 1 małe pomieszczenie przez co nie jest możliwe stworzenie odpowiednich warunków do rozmów z klientami związanych z uzyskaniem pomocy. W Ośrodku brak barier architektonicznych, umożliwiony jest dostęp dla osób niepełnosprawnych. W budynku w którym działa Ośrodek funkcjonuje również ochotnicza straż pożarna, internetowe centrum edukacyjno-oświatowe, świetlica oraz na pierwszym Pietrze mieszkanie prywatne.

[Dowód: akta kontroli str. 31-32]

1. Kwalifikacje oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbiu zatrudnionych jest 8 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych, z czego dwie osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego przebywają od 06.10.2011 r. - na dłuższym zwolnieniu lekarskim. Na zastępstwo tych pracowników Ośrodek zatrudnił od dnia 01.11.2011r. i od dnia 09.11.2011r. dwie osoby. Na dzień kontroli trzy osoby za pracę w środowisku pobierają dodatek w wysokości 250 zł.

Ośrodek spełnia wymagany ustawą współczynnik zatrudnienia. Na 1 pracownika socjalnego przypada 1.693 mieszkańców gminy (*stan ludności na koniec grudnia 2011r. – 5.078*).

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia księgową oraz referenta zajmującego się sprawami z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego dodatków mieszkaniowych, postępowania wobec dłużników.

W toku czynności kontrolnych zespół kontrolny przeanalizował akta osobowe osób, których kwalifikacje określa ustawa o pomocy społecznej, tj. kierownika i pracowników zatrudnionych na stanowisku „pracownik socjalny”. Zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwalifikacji pracowników socjalnych* szczegółowo przeanalizowano dyplomy ukończenia uczelni wyższych. Stwierdzono, iż kierownik spełnia wymagania kwalifikacyjne na zajmowanym stanowisku, a także pracownicy realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają określone wymagania do wykonywania zawodu (także pracownicy zatrudnieni na zastępstwo) i pobierania za tę pracę dodatku w wysokości 250 zł.

Ponadto ustalono, że kierownik jak i pracownicy socjalni w 2011 r. uczestniczyli w szkoleniach organizowanych z zakresu m.in. pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pieczy zastępczej, programów aktywności lokalnej.

[Dowód: akta kontroli str. 33-46]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2011 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystało 6 osób, natomiast 1 osoba skorzystała z pobytu w noclegowni. W kontrolowanym okresie nie opracowano i nie zawarto żadnego indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności.

W toku czynności kontroli przeanalizowano dokumentację losowo wybranych 2 osób bezdomnych korzystających z pomocy Ośrodka (33% bezdomnych objętych pomocą Ośrodka).

Z analizy akt wynika, że obie osoby bezdomne są osobami samotnymi nie posiadającymi własnych dochodów. Jedna osoba przebywa w noclegowni im. Ojca Stefana Modesta Glourieux w Zielonej Górze, natomiast druga osoba aktualnie przebywa na działkach ogrodniczych oraz u znajomych, nie wyraża zgody na umieszczenie w noclegowni (oświadczenie).

Z systemu pomocy społecznej obydwie osoby otrzymywały wsparcie finansowe w postaci zasiłku stałego oraz z zasiłku celowego na dożywianie, a osoba nie wyrażająca zgody na umieszczenie w noclegowni także z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup leków czy odzieży.

Ponadto w grudniu 2011 r. bezdomna matka z trojgiem dzieci zamieszkała z konkubentem w jego mieszkaniu w Dąbkach (poza terenem gminy Dąbie) który pracuje i utrzymuje całą rodzinę.

Na terenie gminy nie ma żadnej placówki dla osób bezdomnych. W razie wystąpienia potrzeby umieszczenia osoby w noclegowni, osoby bezdomne kierowane są do noclegowni w Zielonej Górze lub do Gorzowa Wlkp.

[Dowód: akta kontroli str. 47-52]

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania pod względem pracy z osobami bezdomnymi w ramach Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności.

3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Z danych statystycznych za 2011 rok wynika, że praca socjalna prowadzona była z 261 rodzinami. Z tej formy pomocy skorzystało 100% ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej - dane ze sprawozdawczości MPiPS-03 za okres styczeń – grudzień 2011r.

Osobom objętym pomocą wyłącznie z postaci pracy socjalnej, Ośrodek udzielał pomocy głównie osobom starszym i schorowanym w formie poradnictwa. Pomoc polegała na wypełnianiu formularzy, informowaniu o możliwości dofinansowania z PFRON do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych. Z tej formy skorzystało 20 rodzin. W Ośrodku znajduje się rejestr osób i zakres świadczonej pomocy.

W celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w

rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny - pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku może – zgodnie z art.108 – zawrzeć kontrakt socjalny.

W kontrolowanym okresie zawarto 25 kontraktów socjalnych, co stanowi 9,6% ogólnej liczby rodzin objętych pracą socjalną. Stanowi to znaczący odsetek porównując w skali województwa. Jednak, w liczbie osób, którym świadczona jest praca socjalna Ośrodek zawarł osoby, którym udzielał pomocy w formie porad, wypełniania formularzy, itp. Nie można tego typu działań uznać za pracę socjalną, która z definicji ma prowadzić do usamodzielnienia klienta, co wiąże się z ukierunkowanym i systemowym działaniem. Trudno zatem wyliczyć faktyczny wskaźnik osób, z którymi prowadzono pracę socjalną.

Na 25 zawartych kontraktów socjalnych wszystkie zostały pomyślnie zakończone, osoby uczestniczyły do zakończenia Projektu. Mając na uwadze, że w gminie Dąbie jest duże bezrobocie, priorytetem przy zawieraniu kontraktów socjalnych była możliwość przekwalifikowania a także zdobycia nowych umiejętności zawodowych by dostosować się do istniejących potrzeb na rynku pracy. Głównymi celami kontraktów było zwiększenie umiejętności poruszania się na rynku pracy przez osoby zakwalifikowane do uczestnictwa w Projekcie „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez OPS w Dąbiu” w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki. Zamierzenia te, osoby mogły osiągnąć poprzez umiejętność sporządzania dokumentów, podniesienie samooceny, poznanie swoich mocnych i słabych stron, wzrost umiejętności psychospołecznych.

Skontrolowano dokumentację 5 uczestników Projektu i stwierdzono nieprawidłowości w sposobie wypełnienia formularza kontraktu socjalnego. Wskazane w kontrakcie cele główne są niemierzalne i zbyt ogólne, nie dają możliwości oceny poziomu uzyskanych umiejętności. Z oceny realizacji działań dokonanej przez pracownika socjalnego w dniu 30 grudnia 2011r. nie wynika, czy dana osoba dzięki uczestnictwu w Projekcie podjęła zatrudnienie i w jakim stopniu zdobyta wiedza wpłynęła na zmianę jej sytuacji życiowej. Kontrakt podpisany został przez obie strony – klienta i pracownika socjalnego.

Ponadto ustalono, że kontrakty zawarto na okres od czerwca do grudnia 2011 r. z osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz z osobami samotnie gospodarującymi korzystającymi z pomocy społecznej w formie zasiłku stałego. Procedura uczestnictwa polegała na złożeniu wniosku przez klienta o zakwalifikowanie do projektu i wniosku o przyznaniu zasiłku celowego, przeprowadzeniu przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego i wydaniu decyzji na zasiłek celowy. Pomoc pieniężną przyznano wszystkim uczestnikom projektu w jednakowej wysokości: 100 zł od 01.06.2011 do 30.09.2011r., 95,58 od 01.10.2011 r. do 31.10.2011 r.

W toku kontroli stwierdzono brak ogólnej końcowej oceny efektywności i skuteczności realizacji ustaleń kontraktów, poziomu uzyskanych przez uczestników Projektu umiejętności, a także brak informacji o podjęciu przez te osoby zatrudnienia i uzyskaniu niezależności życiowej.

[Dowód: akta kontroli str. 53-74]

Stwierdzono, iż zadanie w zakresie świadczenia pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych realizowane jest z uchybieniami. Trudno określić w jakim stopniu zdobyta wiedza wpłynęła na zmianę sytuacji życiowej uczestników Projektu, gdyż cele główne kontraktów są niemierzalne i zbyt ogólne.

4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób zwalnianych z Zakładów Karnych, opuszczających Areszt Śledczy.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym za rok 2011 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w ramach świadczeń pomocy społecznej udzielono wsparcia 2 osobom zwolnionym z Zakładów Karnych. Na dzień kontroli liczba osób się nie zmieniła.

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 2 osób zwolnionych z Zakładu Karnego i Aresztu Śledczego korzystających z pomocy Ośrodka i stwierdzono, że analizowana dokumentacja prowadzona jest prawidłowo. Osoby skazane osobiście występowały do Ośrodka z wnioskiem o przyznanie pomocy. Dokumentem potwierdzającym fakt odbywania kary pozbawienia wolności było świadcstwo zwolnienia. Decyzją administracyjną osobom przyznawano pomoc w formie zasiłku okresowego lub celowego.

Ustalono, że jedna osoba zwolniona z Aresztu Śledczego objęta jest pomocą społeczną w formie zasiłku stałego od dnia 01.03.2012 r. w wysokości 444,- zł i przebywa w Schronisku im. Brata Alberta w miejscowości Mirków. W drugim przypadku natomiast stwierdzono brak zawarcia kontraktu socjalnego, zobowiązującego klienta do dalszego leczenia odwykowego po odbyciu kary pozbawienia wolności. Ustalono że klient uzależniony od alkoholu odbywał karę 8 miesięcy pozbawienia wolności od 09.02.2011 r.- 08.10.2011 r. w Zakładzie Karnym we Wronkach. W czasie pobytu od 01.06.2011 r. do 05.09.2011 r. uczestniczył w programie terapeutycznym dla uzależnionych od alkoholu i realizował program podstawowy oraz wybrane zadania programu indywidualnego. Po opuszczeniu Zakładu Karnego zobowiązany został do kontaktu z Poradnią Odwykową AA, ustalenia „sponsora” i z jego pomocą opracowania planu dalszego trzeźwienia, co miesiąc aktualizowania planu a po 3 miesiącach przesłania informacji do personelu ZK z realizacji programu zdrowienia. W dniu 05.09.2011r. klient zobowiązał się do realizacji określonych zadań. W dniu 10.10.2011 r. złożył wniosek do OPS o pomoc na zakup żywności. Decyzją z dnia 11 .10.2011 r. Nr OPS 8121.PC.163.11Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku od 01.10.2011r. do 30.11.2011r. Osoba objęta pomocą społeczną od 01.01. 2011 r. do 31.01.2011r. w formie zasiłku okresowego.

Współpraca z zakładami karnymi ogranicza się jedynie do objęcia pomocą rodzin osób skazanych którzy przebywają w zakładzie karnym. Pomoc taka następuje na wniosek osoby skazanej.

[Dowód: akta kontroli str. 75-76]

Zadanie w zakresie udzielania pomocy osobom zwalnianym z zakładów karnych realizowane jest z uchybieniami z uwagi na brak współpracy z administracją tych jednostek.

5. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Ośrodek nie realizuje zadania gminy o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17, ust.1, pkt 11 dot. usług opiekuńczych. Ze sprawozdania rocznego za 2011 r. MPiPS-03 wynika, iż w roku 2011 ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych nie skorzystała żadna osoba. W rejestrze brak wniosków o taką formę świadczeń.

Z ustnych wyjaśnień kierownika jednostki wynika, że w razie wystąpienia potrzeby, pomoc usługowa świadczona jest w ramach pomocy sąsiedzkiej za niewysoką odpłatnością ze strony świadczeniobiorcy. Korzystając - w drodze porozumienia - z usług Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK) z Zielonej Góry lub Krosna Odrzańskiego koszty – wg wyjaśnień kierownika - byłyby znacznie wyższe.

Ponadto ustalono, że Ośrodek refunduje usługi opiekuńcze świadczone przez OPS Krosno Odrzańskie dla dwóch osób, które są mieszkańcami gminy Dąbie, a obecnie przebywają w Krośnie Odrzańskim.

Brak uchwalonej przez Radę Gminy w Dąbiu Uchwały w sprawie przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze.

[Dowód: akta kontroli str. 83-86]

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17, ust.1, pkt 16 dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Na terenie gminy Dąbie nie ma domu pomocy społecznej. W 2011 r. do dnia kontroli z terenu gminy nie została skierowana do domów pomocy społecznej żadna osoba (brak wniosków na umieszczenie w domu pomocy społecznej). Ośrodek ponosił jednak odpłatność za 4 osoby przebywające w domach pomocy społecznej. W 2011 r. na dopłatę za pobyt

mieszkańców w domach pomocy społecznej wydatковано 91.079,00 zł, natomiast w 2012 r. zaplanowano kwotę 100.000,00 zł. Osoby przebywające w domach pomocy społecznej zostały umieszczone w latach 2007-2008 (są to domy w: w Zielonej Górze dla Kombatantów, w Trzebiechowie oraz w Szczawnie).

[Dowód: akta kontroli str. 77-82]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy oraz klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) gmina powinna zapewnić oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obecnie 6 osób z zaburzeniami psychicznymi uczęszcza na zajęcia do Ośrodka Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim, które są dowożone codziennie gminnym busem przystosowanym dla osób niepełnosprawnych.

Ośrodek organizuje w przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi pomoc w formie współpracy z lekarzem psychiatrą, z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w Krośnie Odrzańskim (w/w pomoc jest odnotowywana w aktach osób korzystającej z tej formy pomocy).

Ponadto w ramach projektu „Wspólne Drogi – kompleksowy program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych” zostało uruchomione w Dąbiu Lokalne Centrum Aktywizacji i Integracji Społeczno – Zawodowej „Perspektywa” w którym także biorą udział osoby z zaburzeniami psychicznymi, i mają możliwość zdobycia umiejętności zawodowych.

Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosi 182 osoby (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2010 r.) natomiast średnia liczba osób leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowi 3,52% (powyżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 2,88%).

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano akta wszystkich 20 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych pod względem ustalonych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności kodów chorobowych. Ustalono, że 7 spośród tych osób posiada orzeczenie z powodu zaburzeń psychicznych (01-U; 02-P), co stanowi 35% ogółu korzystających z zasiłku stałego z czego 6 osób korzysta z usług z ośrodka wsparcia w Krośnie Odrzańskim.

Przeanalizowano akta 5 świadczeniobiorców posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych.

Z analizy powyższych akt wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbiu korzystają przeważnie z pomocy

finansowej. Ponadto jedna osoba otrzymywała zasiłek celowy na posiłek. Towarzyszącymi powodami otrzymania wsparcia są ubóstwo, długotrwała choroba oraz bezrobocie.

[Dowód: akta kontroli str. 87-94]

Zadanie realizowane jest z uchybieniami pod względem realizacji form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

7. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że gmina posiada gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program przyjęty został Uchwałą Nr V/25/2011 Rady Gminy w Dąbiu z dnia 24 marca 2011 r. W Programie wyznaczono cel główny jakim jest „Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy. Program zawiera także trzy cele szczegółowe. Do celów szczegółowych wyznaczone są zadania, działania i realizatorzy. W celu szczegółowym pod nazwą „Powołanie zespołu interdyscyplinarnego” wytyczono między innymi zadanie, którego intencją jest objęcie pomocą dzieci w rodzinie. Zadanie powyższe realizowane ma być przez między innymi zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie. Z przeanalizowanej dokumentacji wynika, że zespół interdyscyplinarny został powołany i udziela pomocy rodzinie dotkniętej przemocą domową.

W gminie działa zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na mocy Zarządzenia z dnia 16 czerwca 2011r. Nr 73/2011 Wójta Gminy Dąbie. Gmina określiła w drodze uchwały tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania (Uchwała Nr V/26/11 Rady Gminy Dąbie z dnia 24 lutego 2011r.). Wójt zawarł porozumienia o współpracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym między podmiotami: ośrodkiem pomocy społecznej, gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicielami oświaty, służby zdrowia, oświaty, Policją, Sądem Rejonowym w Krośnie Odrzańskim. Podmioty te są reprezentowane przez osoby wskazane z imienia i nazwiska w tym porozumieniu. Powyższy stan skutkuje koniecznością zmiany porozumienia w przypadku zmian personalnych reprezentantów jednostek. Do pracy w zespole interdyscyplinarnym nie powołano ustawowo wyznaczonych przedstawicieli organizacji pozarządowej. Zespół liczy 6 osób. W 2011r. Zespół zwołał 3 posiedzenia. Praca Zespołu dokumentowana jest poprzez gromadzenie protokołów z posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego. Protokół zawiera: datę posiedzenia, skład zespołu wraz z załączoną listą obecności, tematykę posiedzenia. Poza tym dokumentacja zawiera także regulamin działań zespołu interdyscyplinarnego.

Ośrodek pomocy społecznej realizuje procedurę Niebieskie Karty. W 100% badanej dokumentacji nie ma daty wpływu formularza „Niebieska Karta-A” do przewodniczącego

zespołu interdyscyplinarnego. Fakt podejmowania procedury z zachowaniem terminowości zgodnej z §7pkt.1 oraz § 8 pkt. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Wszystkie karty przekazano do Zespołu. Wszystkie formularze „Niebieska Karta” są wypełnione.

Z badanej dokumentacji wynika, że na posiedzenia Zespołu zapraszane są osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie i wypełniany jest formularz „Niebieska Kart – D”, o którym mowa w § 8 pkt.2 oraz pkt. 6, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”).

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że wszystkim rodzinom, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” (procedura dalej trwa), udzielana jest pomoc. Rodziny uwikłane przemocą w rodzinie uzyskały między innymi pomoc: finansową na dożywianie, skierowanie wniosku o alimenty, złożenie pozwu o rozwód, objęcie rodziny kuratorem rodzinnym, poradnictwo psychologiczne. Dokumentacja nie zawiera spisanych kierunków działań, w oparciu o które wyznaczana jest pomoc. Stwierdzono, iż dokumentacja nie jest kompletna. Nie zawiera formalnego planu pracy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie o którym mowa w art.9b. ust. 3 pkt. 1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (100% dokumentacji). Trudno ocenić zatem skuteczność działań na rzecz rodziny dotkniętej przemocą

Działania kierowane do osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie to między innymi: wnioski o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe, wszystkim osobom udzielono poradnictwo socjalne.

Zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wniesionym do protokołu ustnych wyjaśnień udzielanie pomocy mieszkańcom gminy w zakresie poradnictwa specjalistycznego następuje zwłaszcza przez współpracę z pedagogiem szkolnym, który przeprowadza w szkołach na terenie gminy spotkania z dziećmi i ich rodzicami nt. agresji, stresu, radzenia sobie ze złością. Przeprowadzono spektakle profilaktyczne, których przesłaniem było ukazanie konsekwencji jakie niesie za sobą nadużywanie alkoholu a skutkiem jest agresja i przemoc. Poza tym w trzecią środę miesiąca w świetlicy wiejskiej w Dąbiu pełnią dyżur psycholog i radca prawny, którzy udzielają porad mieszkańcom gminy i tam pracownicy socjalni kierują osoby uwikłane w przemoc domową. W lutym br. zorganizowano także spotkanie z dzielnicowym, który objaśniał jakie przysługują prawa ofiarom przemocy oraz restrykcjach wobec sprawców przemocy domowej. Poradnictwa w zakresie przemocy w rodzinie udzielają także pracownicy socjalni tutejszego ośrodka pomocy społecznej. W ramach tej działalności osoby wymagające pomocy specjalistycznej umawiane są na wizyty z psychologiem i psychiatrą w poradni zdrowia psychicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 95-222]

Stwierdzono uchybienia w realizacji zadania pod względem: prawidłowo opracowanych i prowadzonych dokumentów w gminie z zakresu przeciwdziałania przemocy

w rodzinie (zarządzenia powołujące członków zespołu interdyscyplinarnego oraz w sprawie powołania gminnego zespołu interdyscyplinarnego - nie powołano ustawowo wyznaczonych przedstawicieli; opracowanie i realizacja planu pracy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie); podejmowania procedury „Niebieskie Karty”.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Liczby zatrudnionych pracowników socjalnych.
2. Wymaganych kwalifikacji kierownika i pracowników socjalnych.
3. Kierowania do dps i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps.
4. Opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
5. Organizacji spotkań zespołu interdyscyplinarnego tj. liczby spotkań w skali roku.
6. Działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Udzielania pomocy osobom zwalnianym z zakładów karnych z uwagi na brak współpracy Ośrodka z administracją tych jednostek.
2. Świadczenia pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych.
3. Brak uchwały Rady Gminy określającej szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Realizowania usług opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w z zaburzeniami psychicznymi (brak realizacji zadania).
5. Realizacji zadania, pod względem pracy z osobami bezdomnymi w ramach Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności.
6. Prawidłowego opracowania i prowadzenia dokumentów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (brak przedstawicieli organizacji pozarządowej w składzie zespołu interdyscyplinarnym; brak indywidualnego planu pracy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie – brak ukierunkowanej pracy).
7. Podejmowania procedury „Niebieskie Karty”- zwłaszcza potwierdzenia przyjęcia Niebieskiej Karty przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i potwierdzenia przekazania karty członkom zespołu.
8. Udzielania pomocy rodzinom, którym założono „Niebieską Kartę”.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbiu, drugi Wójtowi Gminy Dąbie, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

.....

Krzysztof Frisoli
Starszy Inspektor

Renata Bożemska-Janicka

.....

Dąbie, dnia 20 czerwca 2012 r.

Krystyna Chabowska
Inspektor Wojewódzki

.....

Wiesława Mikołajczyk
Inspektor

Gorzów Wlkp. 24 maja 2012 r.